

32002L0015

23.3.2002

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

L 80/35

DIREKTIVA 2002/15/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 11. marca 2002****o urejanju delovnega časa oseb, ki opravljajo spremljevalne dejavnosti v cestnem prometu**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti členov 71 in 137(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽³⁾, in glede na skupno besedilo, ki ga je odobril Spravni odbor dne 16. januarja 2002,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba Sveta (EGS) št. 3820/85 z dne 20. decembra 1985 o usklajevanju določene socialne zakonodaje v zvezi s cestnim prometom ⁽⁴⁾ je določila skupna pravila o času vožnje in času počitka voznikov; navedena uredba ne vključuje drugih vidikov delovnega časa v cestnem prometu.

(2) Direktiva Sveta 93/104/ES z dne 23. novembra 1993 o nekaterih vidikih organizacije delovnega časa ⁽⁵⁾ omogoča sprejetje podrobnejših predpisov za organizacijo delovnega časa. Upoštevač posebno naravo vsebine te direktive imajo njene določbe na podlagi člena 14 prednost pred Direktivo 93/104/ES.

(3) Kljub intenzivnim pogajanjem med socialnimi partnerji ni bilo mogoče skleniti sporazuma glede voznega osebja v cestnem prometu.

(4) Zato je treba določiti vrsto posebnih predpisov v zvezi z delovnim časom v cestnem prometu, da se zagotovi varnost prevoza ter zdravje in varnost zadevnih oseb.

⁽¹⁾ UL C 43, 17.2.1999, str. 4.

⁽²⁾ UL C 138, 18.5.1999, str. 33.

⁽³⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 14. aprila 1999 (UL C 219, 30.7.1999, str. 235), potrjeno 6. maja 1999 (UL C 279, 1.10.1999, str. 270), Skupno stališče Sveta z dne 23. marca 2001 (UL C 142, 15.5.2001, str. 24) in Sklep Evropskega parlamenta z dne 14. junija 2001 (še ni objavljen v Uradnem listu). Sklep Evropskega parlamenta z dne 5. februarja 2002 in Sklep Sveta z dne 18. februarja 2002.

⁽⁴⁾ UL L 370, 31.12.1985, str. 1.

⁽⁵⁾ UL L 307, 13.12.1993, str. 18. Direktiva, nazadnje spremenjena z Direktivo 2000/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 195, 1.8.2000, str. 41).

(5) Ker države članice ne morejo zadovoljivo doseči ciljev predlaganih ukrepov in jih zaradi obsega in učinkov predlaganih ukrepov laže doseže Skupnost, jih lahko sprejme Skupnost v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseg te ciljev.

(6) Področje uporabe te direktive vključuje zgolj vozno osebje, zaposleno v prevoznih podjetjih s sedežem v državi članici, ki opravljajo spremljevalne dejavnosti v cestnem prometu v smislu Uredbe (EGS) št. 3820/85 ali sicer Evropskega sporazuma o delu posadke na vozilih, ki opravlja mednarodne cestne prevoze (AETR).

(7) Pojasniti je treba, da je vozno osebje, ki je izvzeto s področja uporabe te direktive, razen samozaposlenih voznikov, deležno osnovne zaščite, predvidene v Direktivi 93/104/ES. Osnovna zaščita vključuje sedanje določbe o ustreznem počitku, najdaljšem povprečnem delovnem tednu, letnem dopustu in nekatere temeljne predpise za nočne delavce, vključno z zdravstvenim stanjem.

(8) Ker samozaposleni vozniki sodijo na področje Uredbe (EGS) št. 3820/85, vendar so izvzeti s področja uporabe Direktive 93/104/ES, naj se v skladu z določbami člena 2(1) začasno izvzamejo s področja uporabe te direktive.

(9) Opredelitve iz te direktive ne smejo posegati v druge ureditve delovnega časa Skupnosti.

(10) Za izboljšanje varnosti v cestnem prometu, preprečevanje izkrivljanja konkurence in zagotavljanje varnosti in zdravja voznega osebja, ki ga ureja ta direktiva, morajo slednji natančno vedeti, kateri čas pri dejavnostih v cestnem prometu velja kot delovni čas in kateri velja kot čas odmora, počitka ali pripravljenosti. Delavcem naj se odobrijo minimalni dnevni ali tedenski počitek ter ustreznimi odmori. Prav tako je treba določiti najvišjo zgornjo mejo števila delovnih ur na teden.

(11) Raziskave so pokazale, da je človeško telo ponoči bolj dovzetno za motnje iz okolja in tudi za nekatere obremenjujoče oblike dela ter da lahko dolga obdobja nočnega dela škodijo zdravju delavcev in ogrožajo njihovo varnost kakor tudi splošno varnost v cestnem prometu.

- (12) Zaradi tega je treba omejiti trajanje nočnega dela ter poklicnim voznikom, ki delajo ponoči, zagotoviti ustrezno nadomestilo za njihovo dejavnost in jim omogočiti enake možnosti za usposabljanje.
- (13) Delodajalci morajo voditi evidenco o primerih, v katerih je bilo najvišje povprečje delovnega tedna, ki se uporablja za vozno osebje, preseženo.
- (14) Določbe Uredbe (EGS) št. 3820/85 o času vožnje v mednarodnih in notranjih občasnih prevozih potnikov, razen linijskih prevozov, veljajo naprej.
- (15) Komisija mora spremljati izvajanje te direktive in razvoj na tem področju v državah članicah ter Evropskemu parlamentu, Svetu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij predložiti poročilo o uporabi predpisov in učinku določb o nočnem delu.
- (16) Zagotoviti je treba možnost, da države članice ali socialni partnerji v skladu z okoliščinami sprejmejo odstopanja od nekaterih določb te direktive. Pri odstopanju je zadevnim delavcem praviloma treba zagotoviti nadomesten čas počitka –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Namen

Namen te direktive je vzpostaviti minimalne predpise o urejanju delovnega časa za izboljšanje zdravja in varnosti oseb, ki opravljajo spremljevalne dejavnosti v cestnem prometu, povečati varnosti v cestnem prometu in uskladiti konkurenčne pogoje.

Člen 2

Področje uporabe

1. Ta direktiva velja za vozno osebje, zaposleno v podjetjih s sedežem v državi članici, ki opravlja dejavnosti v cestnem prometu v smislu Uredbe (EGS) št. 3820/85 ali sicer Sporazuma AETR.

Brez poseganja v določbe naslednjega pododstavka se ta direktiva od 23. marca 2009 uporablja za samozaposlene voznike.

Najkasneje dve leti pred navedenim datumom mora Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo. V tem poročilu se raziščejo učinki izvzetja samozaposlenih voznikov s področja uporabe te direktive glede varnosti v cestnem prometu, konkurenčnih pogojev, strukture poklica in socialnih vidikov. Upoštevajo se pogoji v vsaki državi članici, ki se nanašajo na strukturo prevoznih dejavnosti in na delovne pogoje v dejavnostih cestnega prevoza. Komisija na podlagi tega poročila predloži predlog, katerega cilj je lahko po potrebi

— bodisi določitev načinov in pogojev vključitve samozaposlenih voznikov na področje uporabe te direktive glede nekaterih samozaposlenih voznikov, ki ne opravljajo dejavnosti v cestnem prometu v drugih državah članicah in za katere veljajo lokalne omejitve iz objektivnih razlogov, kakor so obrobna lokacija, velike notranje razdalje in zlasti konkurenčno okolje,

— bodisi ne vključitev samozaposlenih voznikov na področje uporabe te direktive.

2. Določbe Direktive 93/104/ES veljajo za vozno osebje, ki je izvzeto s področja uporabe te direktive.

3. Če ta direktiva vsebuje posebne predpise o voznem osebju, ki opravlja dejavnosti v cestnem prometu, ima v skladu s členom 14 Direktive 93/104/ES prednost pred ustreznimi določbami navedene direktive.

4. Ta direktiva dopolnjuje določbe Uredbe (EGS) št. 3820/85 in, kadar je potrebno, Sporazum AETR, ki imajo prednost pred določbami te direktive.

Člen 3

Opredeleitev pojmov

V tej direktivi:

(a) „delovni čas“ pomeni:

1. za vozno osebje: čas od začetka do konca dela, v katerem je vozna oseba na svojem delovnem mestu na voljo delodajalcu in opravlja svoje funkcije ali dejavnosti, to je:

— čas, ki je namenjen vsem dejavnostim v cestnem prometu. Te dejavnosti so zlasti naslednje:

(i) vožnja,

(ii) natovarjanje in raztovarjanje,

(iii) pomoč potnikom pri vstopu v vozilo in izstopu iz njega,

(iv) čiščenje in tehnično vzdrževanje,

(v) vsa druga dela za zagotovitev varnosti vozila, njegovega tovora in potnikov ali izpolnitev zakonskih ali uradnih obveznosti, neposredno povezanih s posebnim prevozom, ki se pravkar opravlja, vključno s spremljanjem natovarjanja in raztovarjanja, upravnimi formalnostmi s policijo, carino, uradniki za priseljevanje itd.,

— čas, ko voznik ne more prosto razpolagati s svojim časom in mora biti na svojem delovnem mestu pripravljen prevzeti običajno delo, pri čemer opravlja nekatere z njegovim delom povezane naloge, zlasti med čakanjem na natovarjanje ali raztovarjanje, kadar predvideno trajanje teh del ni znano vnaprej, to je bodisi pred odhodom ali neposredno pred dejanskim začetkom zadevnega časa bodisi v skladu s splošnimi pogoji, o katerih so se pogodili socialni partnerji in/ali so določeni z zakonodajo držav članic;

2. za samozaposlene voznike velja ista opredelitev za čas od začetka do konca dela, v katerem je samozaposleni voznik na svojem delovnem mestu na voljo stranki in opravlja funkcije ali dejavnosti, ki niso splošne upravne dejavnosti in niso neposredno povezane s posebnim prevozom, ki se pravkar opravlja.

K delovnemu času se ne prištevajo odmori iz člena 5, počitek iz člena 6 in brez poseganja v zakonodajo držav članic ali sporazume med socialnimi partnerji, po katerih se tak čas nadomesti ali omeji, čas pripravljenosti iz (b) tega člena;

(b) „čas pripravljenosti“ pomeni:

— čas, ki se ne šteje za odmor in počitek, v katerem vozna oseba ni dolžna ostati na svojem delovnem mestu, vendar mora biti na voljo za vse klice za začetek ali nadaljevanje vožnje ali za opravljanje drugih del. Tovrstni čas pripravljenosti vključuje zlasti čas, v katerem vozna oseba spremlja vozilo, ki se prevaža s trajektom ali vlakom, kakor tudi čas čakanja na mejah in zaradi prepovedi vožnje.

Te čase in njihovo predvideno trajanje pozna vozna oseba vnaprej, to je bodisi pred odhodom ali neposredno pred dejanskim začetkom zadevnega časa bodisi v skladu s splošnimi pogoji, o katerih so se pogodili socialni partnerji in/ali so določeni z zakonodajo držav članic,

— za vozno osebje, ki vozi v posadki, čas sedenja ob vozniku ali v spalniku med vožnjo;

(c) „delovno mesto“ pomeni:

— lokacijo glavne poslovne enote podjetja, za katerega oseba, ki opravlja spremljevalne dejavnosti v cestnem prometu, izvaja naloge, skupaj z različnimi podružnicami, ne glede na to, ali so v istem kraju kakor sedež podjetja ali glavna poslovna enota,

— vozilo, ki ga oseba, ki opravlja spremljevalne dejavnosti v cestnem prometu, uporablja pri izvajanju svojih nalog, in

— vse druge kraje, kjer se izvajajo s prevozom povezane dejavnosti;

(d) „vozna oseba“ pomeni vsakega delavca, vključno s pripravniki in vajenci, ki je del potujočega osebja in dela za podjetje, ki opravlja cestni prevoz potnikov ali blaga za najem ali plačilo ali za lastne potrebe;

(e) „samozaposleni voznik“ pomeni vsako osebo, katere glavna poklicna dejavnost je cestni prevoz potnikov ali blaga za najem ali plačilo na podlagi licence Skupnosti ali kakega drugega posebnega poklicnega pooblastila za izvajanje navedenega prevoza v smislu zakonodaje Skupnosti, ki sme delati zase in ni vezana na delodajalca s pogodbo o zaposlitvi ali

kakršnim koli drugim delovnopравниm odvisnim razmerjem, ki lahko svobodno organizira zadevne delovne dejavnosti, katerih dohodek je neposredno odvisen od ustvarjenega dobička, in lahko posamično ali prek sodelovanja s samozaposlenimi vozniki svobodno vstopa v poslovne odnose z več strankami.

Za namene te direktive veljajo za voznike, ki teh meril ne izpolnjujejo, enake obveznosti in pravice, kot jih za vozno osebje predvideva ta direktiva;

(f) „oseba, ki opravlja spremljevalne dejavnosti v cestnem prometu“ pomeni vsako vozno osebo ali samozaposlenega voznika, ki opravlja take dejavnosti;

(g) „teden“ pomeni čas med 00.00 uro v ponedeljek in 24.00 uro v nedeljo;

(h) „nočni čas“ pomeni vsak z nacionalno zakonodajo določen čas vsaj štirih ur med 00.00 in 07.00 uro;

(i) „nočno delo“ pomeni vsako delo, ki se opravlja v nočnem času.

Člen 4

Najdaljši tedenski delovni čas

Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev, da:

(a) povprečni tedenski delovni čas ne presega 48 ur. Najdaljši tedenski delovni čas se lahko poveča na 60 ur, samo če se v štirih mesecih ne preseže povprečje 48 ur. Četrti in peti pododstavek člena 6(1) Uredbe (EGS) št. 3820/85 ali, če je potrebno, četrti pododstavek člena 6(1) Sporazuma AETR, imajo prednost pred določbami te direktive, če zadevni vozniki v štirih mesecih ne presežejo povprečnega delovnega časa 48 ur;

(b) delovni čas za različne delodajalce predstavlja seštevek delovnih ur. Delodajalec pisno pozove zadevno vozno osebo k predložitvi evidence delovnega časa, opravljenega pri drugem delodajalcu. Vozna oseba predloži te podatke pisno.

Člen 5

Odmori

1. Države članice brez poseganja v raven zaščite, ki jo zagotavlja Uredba (EGS) št. 3820/85 ali sicer Sporazum AETR, sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da osebe, ki opravljajo spremljevalne dejavnosti v cestnem prometu, brez poseganja v člen 2(1), v nobenem primeru ne delajo brez odmora več kakor šest ur zaporedoma. Delovni čas se prekine z odmorom v trajanju najmanj 30 minut, če skupni delovni čas znaša med šest in devet ur, ter z odmorom najmanj 45 minut, če skupni delovnih čas znaša več kakor devet ur.

2. Odmori se lahko razdelijo na obdobja po vsaj 15 minut.

Člen 6

Čas počitka

Za namene te direktive veljajo za pripravnike in vajence enake določbe o času počitka kakor za drugo vozno osebje na podlagi Uredbe (EGS) št. 3820/85 ali sicer Sporazuma AETR.

Člen 7

Nočno delo

- Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da:
 - pri opravljanju nočnega dela dnevni delovni čas ne presega 10 ur v vsakem 24-urnem obdobju,
 - se za nočno delo dodeli nadomestilo v skladu s predpisi nacionalne zakonodaje, kolektivnimi pogodbami, sporazumi med socialnimi partnerji in/ali v skladu z nacionalno prakso, če tako nadomestilo ne ogroža varnosti v cestnem prometu.

2. Do 23. marca 2007 Komisija v okviru poročila, ki ga sestavi v skladu s členom 13(2), oceni učinke določb iz zgornjega odstavka 1. Komisija po potrebi skupaj s poročilom predloži ustrezne predloge.

3. Komisija predstavi predlog direktive, ki vsebuje določbe o usposabljanju poklicnih voznikov, vključno s tistimi, ki opravljajo nočno delo, in določa splošna načela takega usposabljanja.

Člen 8

Odstopanja

1. Odstopanja od členov 4 in 7 se lahko iz objektivnih ali tehničnih razlogov ali razlogov organizacije dela sprejmejo s kolektivnimi pogodbami, sporazumi med socialnimi partnerji ali, če to ni mogoče, z zakoni in drugimi predpisi, če se posvetuje s predstavniki delodajalcev in zadevnimi delavci ter se prizadeva za spodbujanje vseh ustreznih oblik socialnega dialoga.

2. Možnost odstopanja od člena 4 ne sme povzročiti, da se za izračun najdaljšega povprečnega tedenskega delovnega časa 48 ur določi referenčno obdobje, daljše od šestih mesecev.

Člen 9

Informacije in evidence

Države članice zagotovijo, da:

- se vozno osebje obvesti o pomembnih nacionalnih predpisih, notranjih pravilnikih podjetja in sporazumih med socialnimi partnerji, zlasti kolektivnih pogodbah in vseh sporazumih

podjetja, ki so bili sprejeti na podlagi te direktive, brez poseganja v Direktivo Sveta 91/533/EGS z dne 14. oktobra 1991 o obveznosti delodajalca, da zaposlene obvesti o pogojih, ki se nanašajo na pogodbo o zaposlitvi ali delovno razmerje⁽¹⁾;

- se brez poseganja v člen 2(1) evidentira delovni čas oseb, ki opravljajo spremljevalne dejavnosti v cestnem prometu. Evidence se hranijo najmanj dve leti po koncu zadevnega obdobja. Delodajalci so odgovorni za evidentiranje delovnega časa voznega osebja. Delodajalci zagotovijo vozni osebni na njegovo zahtevo kopije evidenc opravljenih delovnih ur.

Člen 10

Ugodnejši predpisi

Ta direktiva ne vpliva na pravico držav članic, da uporabijo ali uvedejo zakone ali druge predpise, ugodnejše za zdravje in varnost oseb, ki opravljajo spremljevalne dejavnosti v cestnem prometu, ali na njihovo pravico, da olajšajo ali dovolijo uporabo kolektivnih pogodb ali drugih sporazumov med socialnimi partnerji, ki so ugodnejši za zdravje in varnost voznega osebja. Izvajanje te direktive ne predstavlja zadostne podlage za zmanjševanje splošne ravni zaščite, zagotovljene delavcem po členu 2(1).

Člen 11

Sankcije

Države članice določijo sistem sankcij za kršitev nacionalnih predpisov, sprejetih v skladu s to direktivo, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev njihove uporabe. Tako predvidene sankcije morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

Člen 12

Pogajanja s tretjimi državami

Po uveljavitvi te direktive začne Skupnost z zadevnimi tretjimi državami pogajanja glede uporabe ureditve za vozno osebje, zaposleno v podjetjih s sedežem v tretji državi, ki je enakovredna tej iz te direktive.

Člen 13

Poročila

1. Države članice poročajo Komisiji o izvajanju te direktive vsaki dve leti, pri čemer navedejo stališča socialnih partnerjev. Komisija mora poročilo prejeti najpozneje do 30. septembra po izteku zadevnega dvoletnega obdobja. Dvoletno obdobje je enako kakor obdobje iz člena 16(2) Uredbe (EGS) št. 3820/85.

⁽¹⁾ UL L 288, 18.10.1991, str. 32.

2. Komisija vsaki dve leti izdela poročilo o izvajanju te direktive s strani držav članic in razvoju na zadevnem področju. Komisija pošlje to poročilo Evropskemu parlamentu, Svetu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

Člen 14

Končne določbe

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 23. marca 2005 ali do tega datuma zagotovijo, da so socialni partnerji s sporazumom sprejeli potrebne ukrepe, pri čemer morajo države članice storiti vse, kar jim omogoča, da so ob vsakem času sposobne zagotoviti s to direktivo zahtevane rezultate.

Države članice se v sprejetih ukrepih iz prvega pododstavka sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice predložijo Komisiji predpise nacionalne zakonodaje, ki so jih že sprejele ali jih sprejemajo na področju, ki ga ureja ta direktiva.

3. Države članice poskrbijo, da pošiljatelji, špediterji, glavni izvajalci, podizvajalci in podjetja, ki zaposlujejo vozno osebje, upoštevajo ustrezne predpise te direktive.

Člen 15

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

Člen 16

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 11. marca 2002

Za Evropski parlament

Predsednik

P. COX

Za Svet

Predsednik

J. PIQUÉ I CAMPS